

Barmorskan

Hjälpkvinnor och jordegummor har hjälpt till vid förlossningar sedan urminnes tider. Deras insatser byggde på tradition och erfarenhet.

På 1700-talet startade utbildningar för barmorskor och 1777 slogs det fast att alla socknar i Sverige skulle ha en utbildad barmorska anställd.

Barmorskor i Sverige fick från 1829 rätt att, efter särskild undervisning, använda förlossningstång och skarpa instrument vid de tillfällen då läkare inte kunde hämtas. Denna rättighet var unik för Sverige och räddade många liv.

Nr	Om barnaföderskan.				Om fostrets läge.				Om förlossningen			Om barnet.				Om förlossningen: Fullbordad af naturen eller genom konstgård, och i så fall hvilken?	Sär- skilda anmär- kningar	
	Namn och bostad*.)	Ålder.	Gift.	Huru många gånger fött barn.	Konjunktio- nen.	Ån- dets- ställning.	Stans- ställning.	Ter- till- läge.	Sär- skilda för- lossnings- stadi- er?	Sär- skilda svår-igheter?	Sär- skilda om- ständ-igheter?	När- ar- betet af- löst?	Om- ständ-igheter.	Om- ständ-igheter.	Om- ständ-igheter.			Om- ständ-igheter.
78	Matilda Nilsson Nors	42 år	gift	5 gånger	Konjunktio- nen i 100 grad						4 1/2	4 1/2	4 1/2	4 1/2	4 1/2	4 1/2	naturlig	
79	Matilda Björk Stugufullskäret	36 år	gift	4 gånger	Konjunktio- nen i 100 grad						4 1/2	4 1/2	4 1/2	4 1/2	4 1/2	4 1/2	naturlig	
80	Sofia Lundqvist Barnäs	36 år	gift	4 gånger	Konjunktio- nen i 100 grad						4 1/2	4 1/2	4 1/2	4 1/2	4 1/2	4 1/2	naturlig	
81	Lovisa Svensson W. Ahlström	37 år	gift	4 gånger	Konjunktio- nen i 100 grad						4 1/2	4 1/2	4 1/2	4 1/2	4 1/2	4 1/2	naturlig	
82	Leander Torps ägar Leander Torps ägar	37 år	gift	4 gånger	Konjunktio- nen i 100 grad						4 1/2	4 1/2	4 1/2	4 1/2	4 1/2	4 1/2	naturlig	
83	Lovisa Sten Tryggve ägar	37 år	gift	4 gånger	Konjunktio- nen i 100 grad						4 1/2	4 1/2	4 1/2	4 1/2	4 1/2	4 1/2	naturlig	
84	Maria Pettersson W. Ahlström	37 år	gift	4 gånger	Konjunktio- nen i 100 grad						4 1/2	4 1/2	4 1/2	4 1/2	4 1/2	4 1/2	naturlig	

Sida ur barmorskedagbok, förd av barmorskan Augusta Andersson, Edsberg 1881.

Från 1880-talet och framåt var barmorskorna skyldiga att föra journal över alla förlossningar, en så kallad barmorskedagbok. Den innehåller uppgifter om kvinnan, om förlossningens förlopp och om hur barnet och kvinnan mådde efter förlossningen.

Det allra viktigaste för barmorskan var att hålla sina händer rena. Vid mitten av 1800-talet förstod man sambandet mellan bristen på hygien och spridandet av bakterier som kunde leda till den fruktade barnsängsfebern. Det var dock först med penicillinet på 1940-talet som den kunde botas.

Barmorskan hade noggranna instruktioner om hur hon skulle tvätta sig och desinficera sig och sina instrument innan hon rörde vid kvinnan. Barmorskan skulle enligt sina instruktioner alltid vara försedd med en flaska karbolsyra, som användes för desinficeringen.

På Regionarkivet har vi barmorskedagböcker från Örebro län arkiverade. Tidsspannet är 1880-tal till 1950-tal och böckerna är ordnade efter församlingar. Årtalen varierar mellan församlingarna.

Text Petra Brodén, 2016.